

ETT PLUS ETT BLIR MER ÄN TVÅ

En fenomenografisk undersökning om polisens och gränsbevakningens samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten
Robin Sjöberg

11/2018

Referat

Författare	Examen	
Robin Sjöberg	Polis (YH)	
Publikationens namn Ett plus ett blir mer än två En fenomenografisk undersökning om polisens och gränsbevakningens samarbete gällande trafikövervakningen i Österbotten	Offentlighetsgrad Offentligt	
Handledare	Lärdomsprovets form	
Kjell Nylund och Sabina Jordan	Vetenskapligt lärdomsprov	
Referat		
<p>Det här är en fenomenografisk undersökning om polisens och gränsbevakningens samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten. Undersökningen grundar sig på människors uppfattningar om samarbetet och har bestyrkts i viss mån av lagstiftning och litteratur som anknyter till ämnet. Någon tidigare forskning om detta ämne har inte hittats vilket gör undersökningen viktig. Genom att undersöka samarbetet mellan myndigheterna har jag bland annat kunnat belysa vad som är bra samt vad som kunde förbättras med samarbetet. Undersökningen är avgränsad till samarbetet gällande trafikövervakning i Österbotten, vilket gör att uppfattningarna nödvändigtvis inte är likadana i hela landet. I undersökningen får man ta del av de centrala befogenheterna som är lika för både gränsbevakningsväsendet och polisen. Man får ta del av myndigheternas uppgifter, och i viss utsträckning information anknuten till trafik- och trafikövervakning.</p> <p>I resultatet av undersökningen framkommer att informanterna upplever ett aktivt och bra samarbete gällande trafikövervakningen i Österbotten. Informanterna nämner bland annat myndigheternas liknande befogenheter som en orsak till ett fungerande samarbete.</p> <p>Undersökningen kan vara till nytta för förmän inom organisationerna vid analysering över förbättringar med samarbetet, eftersom man får ta del av uppfattningar ifrån manskapet som arbetar med samarbetet.</p> <p>Undersökningen inkluderar inte taktik för utförande av uppdrag, inte heller sådan information som kan vara skadlig för någon myndighet eller person. Informanterna som intervjuats för undersökningen går inte att identifiera och har namngetts med en bokstav och ett nummer som är slumpmässigt utvalda.</p>		
Sidantal	Månad och år då granskningen skett	Lärdomsprovets kod (OPS)
32 + 4	November 2018	Yh2016LP
Nyckelord		
Polisen, Gränsbevakningsväsendet, myndighetssamarbete, befogenheter, trafik		

Tiivistelmä

Tekijä		Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike	
Robin Sjöberg		Poliisi YH	
Julkaisun nimi Ett plus ett blir mer än två En fenomenografisk undersökning om polisens och gränsbevakningens samarbete gällande trafikövervakningen i Österbotten		Julkisuusaste Julkinen	
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi		Opinnäytetyön muoto	
Kjell Nylund ja Sabina Jordan		Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä			
<p>Tämä on Fenomenologinen tutkimus poliisin ja rajavartiolaitoksen yhteistyöstä liikenteen valvonnassa Pohjanmaalla. Tutkimus perustuu viranomaisten käsityksiin yhteistyöstä. Lainsäädäntö ja kirjallisuus tukevat vaihtelevasti kokemuksia. Aiempia tutkimuksia poliisin ja rajavartiolaitoksen liikenteenvalvonnan yhteistyöstä ei ole löytynyt, mikä tekee tästä tutkimuksesta tärkeän. Tarkastelemalla viranomaisten välistä yhteistyötä pystytään samalla näkemään mikä on toimivaa ja missä olisi paranneltavaa. Tutkimusaihe on rajattu viranomaisten liikennevalvonnan yhteistyöhön Pohjanmaalla ja sen seurauksena kokemukset eivät välttämättä ole samankaltaisia koko maassa. Tutkimus antaa mahdollisuuden ymmärtää keskeisiä toimivaltoja, jotka ovat samat sekä poliisille että rajavartijalle.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että haastateltavien mielestä poliisin ja rajavartiolaitoksen liikenteenvalvonnan yhteistyö on aktiivinen ja hyvä Pohjanmaalla. Haastateltavat mainitsevat muun muassa viranomaisten samankaltaiset toimivaltuudet tehokkaan yhteistyön syyksi.</p> <p>Tutkimus voi olla hyödyllinen organisaatioille, sillä viranomaisten omakohtaiset kokemukset ja näkemykset voivat tuoda uutta tietoa organisaatioiden järjestäjille. Tähän pohjautuen he voivat analysoida paremmin yhteistyötä kuin aiemmin.</p> <p>Tutkimus ei sisällä tietoa tehtävien suorittamisen taktiikasta tai tietoja, jotka voivat vahingoittaa viranomaisia tai muita henkilöitä. Haastatteluihin osallistuneet henkilöt ovat nimetty kirjaimella ja satunnaisesti valitulla numerolla ja he ei eivät ole tunnistettavissa.</p>			
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)	
32 + 4	Marraskuu 2018	Yh2016LP	
Avainsanat			
Poliisi, Rajavartiolaitos, viranomaisyhteistyö, toimivalta, liikenne			

Innehåll

1 INLEDNING.....	1
1.1 Syfte	2
1.2 Avgränsning.....	2
1.3 Tidigare forskning och bakgrundsmaterial	4
2. TEORI.....	4
2.1 Begrepp.....	4
2.2 Samverkan, Samarbete	5
2.3 Förutsättningar för samarbete mellan Polisen och Gränsbevakningsväsendet.....	6
2.3.1 PTG – myndigheter	7
2.3.2 Befogenheter	8
2.4 Ingripanden med stöd av befogenheter	10
2.5 Trafikövervakning.....	10
3 METOD	11
3.1 Fenomenografi.....	11
3.2 Ansamling av material.....	12
3.3 Val av informanter	12
3.4 Genomförande av intervjuer	13
3.5 Bearbetning av materialet	14
3.6 Forskningsetik	16
4 RESULTAT	17
4.1 Uppfattningar om polisens och gränsbevakningens samarbete inom trafikövervakning i Österbotten.....	17
4.1.1 Hur samarbetet upplevs.....	17
4.1.2 Hur samarbetet fungerar i praktiken	18
4.1.3 Varför polisen och gränsbevakningen är lämpade för att samarbeta	19
4.2 Utförandet av samarbetet inom trafikövervakning samt förslag på förbättringar	21
4.2.1 Beslutstagare om när samarbete skall utföras	21
4.2.2 Vems redskap som används vid samarbete.....	22
4.2.3 Befogenhetsskillnadernas påverkan på samarbetet.....	23
4.2.4 Vad som övervakas under samarbeten	24
4.2.5 Förslag på förbättringar med samarbetet	25
4.3 Nyttan av samarbete.....	25
4.3.1 Effektiviserar samarbetet trafikövervakningen?	25
4.3.2 Kostnader med samarbetet	26
5 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	27
REFERENSLISTA	32

1 INLEDNING

Polisen och gränsbevakningen är två olika myndigheter med delvis olika övervakningsområden. Båda aktörerna styrs av lag som förpliktar dem att utföra olika tjänsteuppdrag. Polisens uppgifter och befogenheter föreskrivs i Polislagen (Finlex, Polislag, 2011/872) och Gränsbevakningsväsendets uppgifter och befogenheter föreskrivs i Gränsbevakningslagen. (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578.) Båda myndigheterna fungerar som en förundersökningsmyndighet, det vill säga båda myndigheterna har befogenheter att utreda brott enligt förundersökningslagen. (Finlex, Förundersökningslag, 2011/805.)

Till polisens centrala uppgifter hör att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen skall även upprätthålla säkerheten i *samarbete* med andra myndigheter. (Finlex, Polislag, 2011/872.) Till Gränsbevakningsväsendets centrala uppgifter hör att upprätthålla gränssäkerheten. Gränsbevakningsväsendet skall även samarbeta med andra myndigheter och organisationer samt invånare för att upprätthålla gränssäkerheten, utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Gränsbevakningsväsendet skall även utföra *polis-* och tulluppgifter. (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578.)

Jag har innan undersökningen utförts uppfattat att polisen och Gränsbevakningsväsendet samarbetar ute på fältet med uppgifter som trafikövervakning. Jag har t.ex. diskuterat med polismän som utövar detta samarbete. Jag har även sett polisen och gränsbevakningen arbeta tillsammans vid t.ex. kontrollerande av båtförarens körskick. Vintertid har jag sett samarbete mellan polisen och gränsbevakningen vid övervakning av vad jag uppfattat vara terrängtrafikövervakning med snöskoter. Eftersom jag uppfattat att ett samarbete utövas mellan myndigheterna blev jag intresserad av att undersöka ifall polisen och gränsbevakningen utövar ett fungerande samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten.

Vid informationsanskaffningen inför detta arbete har noterats att båda organisationerna är väldigt lika till grunden. Utrustningen som bärs är nästan likadan och befogenheterna som föreskrivs i Polislagen (Finlex, Polislag, 2011/872) samt Gränsbevakningslagen (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578) tangerar varandra. Min hypotes är att dessa likheter kan vara grunder för ett fungerande samarbete.

Undersökningen är viktig för mig på ett personligt plan eftersom jag arbetar inom branschen och är intresserad av polisen och gränsbevakningen som myndighet. Jag är även intresserad av myndigheters samarbeten och vad man kan åstadkomma med samarbeten. Undersökning kan bidra med viktiga uppfattningar av de som utför samarbetet. Dessa uppfattningar kan i sin tur vara till nytta för polisen och gränsbevakningen som myndigheter vid planering av eventuella förbättringar med samarbetet.

1.1 Syfte

Syftet med undersökningen är att utreda ifall polisen och gränsbevakningen har ett fungerande samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten. Undersökningen baserar sig på uppfattningar av de som arbetar med detta samarbete. Utöver detta utreds hur samarbetet utövas samt vad som kunde förbättras med samarbetet.

Utgående från syftet med undersökningen har jag formulerat följande undersökningsfrågor:

1. Uppfattas polisen och gränsbevakningen utöva ett fungerande samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten?
2. Hur utförs samarbetet mellan polisen och gränsbevakningen gällande trafikövervakning i Österbotten samt vad kunde förbättras med samarbetet?
3. Vad får man ut av att samarbeta enligt de som arbetar med samarbetet?

1.2 Avgränsning

Polisinrättningen i Österbottens verksamhetsområde delas in i landskapen Österbotten, Mellersta Österbotten samt Södra Österbotten. På området finns elva polisstationer samt en huvudpolisstation i Vasa. (Polisen 2018.)

Västra Finlands sjöbevakningssektion hör till Gränsbevakningsväsendet och är underställt inrikesministeriet. Vid Västra Finlands sjöbevakningssektion arbetar cirka 290 personer. Sjöbevakningssektionen är verksam på en yta som sträcker sig från Hangö i söder till Kemi region i norr. Till sjöbevakningssektionen hör utöver staben som finns i Åbo, 13 andra sjöbevakningsstationer. Sjöbevakningsstationerna som finns i Österbotten är Vallgrund sjöbevakningsstation, Karleby sjöbevakningsstation samt i skrivande stund Kaskö sjöbevakningsstation. (Gränsbevakningsväsendet 2018.)

Vallgrund sjöbevakningsstation är geografiskt belägen 35 kilometer väster om Vasa och har ett verksamhetsområde som är ungefär lika stort som Vasa huvudpolisstations verksamhetsområde. Karleby polisstation och Karleby sjöbevakningsstation är geografiskt belägna i samma stad och har ungefär lika stora verksamhetsområden. (Gränsbevakningsväsendet 2018.) (Polisen 2018.)

Undersökningen har avgränsats geografiskt. Vasa huvudpolisstation och Vallgrunds sjöbevakningsstation täcker tillsammans med Karleby polisstation och Karleby sjöbevakningsstation en stor yta av Österbotten, varpå man utgående ifrån intervjuer med de som jobbar på dessa stationer kan utreda deras uppfattningar om hur samarbetet mellan myndigheterna fungerar i Österbotten.

Sjöbevakningsstationen i Kaskö som även finns belägen i Österbotten kommer inte att inkluderas i min undersökning, för att den vid årsskiftet avslutar sin verksamhet. (Joni Kyheröinen, 2018, Maj.) (Gränsbevakningsväsendet 2018.)

Undersökningen avgränsas även till ett visst tjänsteuppdrag, det vill säga trafikövervakning. I min undersökning utreds vad som tillhör trafikövervakning och hur sådan övervakning utförs. Undersökningen är inte avsedd att vara en trafikundersökning utan tangerar samarbetet som huvudsyfte.

I Finland utövas ett PTG – samarbete (Polis, Tull och Gränsbevakningssamarbete) Jag har i min undersökning redogjort hurdant samarbete detta är och hur det påverkar, anknyter och underlättar samarbetet vid trafikövervakning mellan polisen och gränsbevakningen. För detta samarbete finns tydliga direktiv stiftade i lag. Jag beaktar de centrala delarna i denna lag eftersom det berör min undersökning. (Finlex, Lag om samarbete mellan Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet, 2009/687.)

Även om PTG-samarbetet tas upp i min undersökning, så är detta inte en undersökning om hur PTG-samarbetet fungerar, trots att samarbetet mellan polisen och gränsbevakningen inom trafikövervakning är en form av ett *P(T)G-samarbete*. Tullen inkluderas inte i min undersökning.

I mitt arbete har inte sådan information som kan vara skadlig för polisen eller Gränsbevakningsväsendet involverats. Säkerhetsklassat material involveras inte i mitt arbete. Exempel på sådant material kan vara *polistaktik*, t.ex. speciella metoder för hur ett visst uppdrag utförs. Vad gäller etik så har material som anskaffats innan transkribering förstörts, t.ex. ljud-inspelningar av intervjuer, namn och övriga uppgifter.

1.3 Tidigare forskning och bakgrundsmaterial

Någon tidigare forskning angående polisens och gränsbevakningens samarbete inom trafikövervakning har inte påträffats under undersökningens gång. Jag har bekantat mig med andra arbeten som tangerar samarbeten i någon form, dessa är: H. Woodland (2018). och Ekblad, S (2015). Tidningsartiklar om polisens och gränsbevakningens samarbeten finns tillgängliga men inga undersökningar har mig veterligen utförts inom detta ämne.

Som bakgrundsmaterial till min undersökning används lagar och förordningar samt litteratur som anknyter till samverkan och samarbete. Utgående från lag har myndigheternas befogenheter samt förutsättningar för samarbete studerats. De centrala lagarna i undersökningen är polislagen (Finlex, Polislagen, 2011/872) gränsbevakningslagen (Finlex, Gränsbevakningslagen, 2005/578) och förundersökningslagen (Finlex, Förundersökningslagen, 2011/805). Därtill har ett flertal andra lagar studerats, bland annat trafiklagstiftning så som vägtrafiklag (Finlex, Vägtrafiklag, 1981/267) och terrängtrafiklag (Finlex, Terrängtrafiklag, 1995/1710).

2. TEORI

I detta kapitel redogörs för centrala begrepp som förekommer i undersökningen. Vidare redogörs för vad ett samarbete är och vad man kan få ut av att samarbeta. Här redogörs även för förutsättningarna för ett samarbete mellan polisen och gränsbevakningen, det vill säga befogenheter och uppgifter.

2.1 Begrepp

I detta stycke redogörs för centrala begrepp som förekommer i undersökningen.

- Med *myndighetssamarbete* syftar jag på två eller flera myndigheter som hjälps åt för att nå ett gemensamt resultat av ett utförande. Polisen och Gränsbevakningen har utgående från sina uppgiftsområden som gemensamt mål att bekämpa brottslighet.

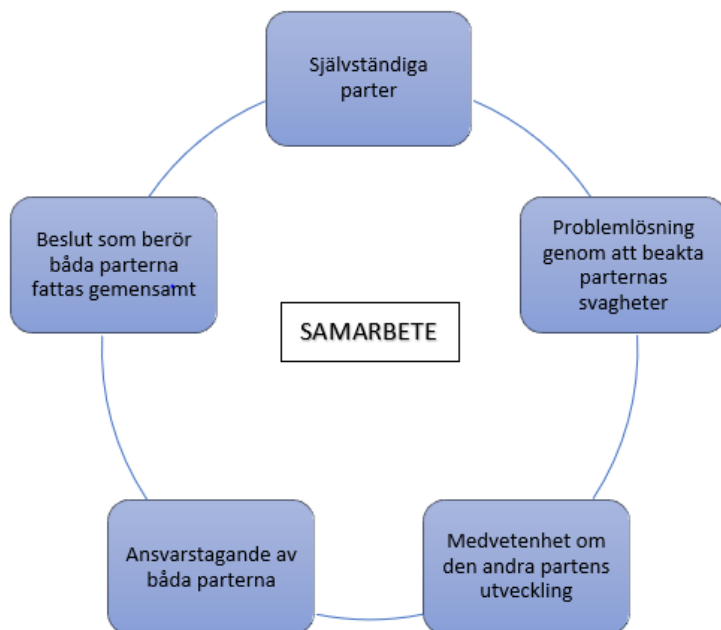
- *Befogenhet* är laglig rätt att bruka makt för ett visst syfte. (Svenska akademiens ordböcker 2018.)
- *Gränsbevakningsman* En sådan tjänsteman som är utbildad av Gränsbevakningsväsendet och som har befogenheter i anknytning till brottsbekämpning. (Finlex, Lag om gränsbevakningsväsendets förvaltning, 2005/577.)
- En *sjöbevakare* är utbildad av gräns – och sjöbevakningsskolan. Till skillnad från en gränsbevakare arbetar sjöbevakare mera nära havsområden. (Gränsbevakningsväsendet 2018.)
- Med en *PTG – myndighet* avses Polisen, Tullen eller Gränsbevakningen. (Finlex, Lag om samarbete mellan Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet, 2009/687.)
- Med *brottsbekämpning* syftas det i undersökningen på förebyggande, avslöjande samt utredande av brott.
- Med *trafik* syftas det i undersökningen på vägtrafik, terrängtrafik samt sjötrafik.
- Med *förseelse* syftas det i undersökningen på den lindrigare formen av brott som begås i t.ex. trafik.

2.2 Samverkan, Samarbete

En synonym till ordet *samverkan* är samarbete, det vill säga att arbeta tillsammans. Det är ett ord som är positivt laddat och signalerar effektivitet och ansvarstagande. Nationalencyklopedin beskriver *samverkan* som gemensamt handlande för ett visst syfte. En ambition om att nå ett gemensamt mål kan ofta anknytas till samverkan. Utgående från samverkan kan man få lärdom, genom att reflektera över styrkor och svagheter i olika perspektiv samt genom att kunna välkomna utomståendes åsikter och skillnader. Genom att reflektera över styrkor och svagheter i olika perspektiv kan man kreativt lösa problem samt öka förmågan för nytänkande. (Bränström et al, 2017, s. 5.)

I arbetslivet inom olika branscher sätts även arbetsgrupper ihop bestående av individer som strävar efter ett gemensamt mål. Individerna i grupperna samarbetar och det som en person gör har konsekvenser för vad en annan person skall göra. Dessa grupper sätts samman för att kunna utföra en arbetsuppgift på bästa möjliga vis. Detta samarbete inom grupperna ger dåligt resultat ifall individerna inte har förutsättningar för att samspela. (Kaufman & Kaufman, 2014, s. 319 – 321.) Man kan dra paralleller till dessa grupper även inom myndighetssamarbete, ett lyckat samarbete leder till att en gemensam arbetsuppgift blir utförd på bästa möjliga vis.

Fyall & Garrod (2005, refererad i Ekblad, 2015) presenterar Barbara Grays teori om att samarbete sker genom fem följande kategorier som finns listade i figur 1:

Figur 1, samarbete definierat i fem kategorier (Fyall & Garrod, 2005).

Samarbete som finns placerat i mitten av figuren bygger på de fem faktorerna som finns placerade i rutorna runt om. Grays teori om att båda *parterna är självständiga*, kan tolkas vara en av förutsättningarna för samarbete, där myndigheterna till en början har egna självständiga uppgifter med en strävan om samma mål. Med *problemlösning genom att beakta varandras svagheter* kan tolkas att ett samarbete inte blir lyckat ifall denna faktor uteblir. Man kan inte stöda den andra parten (i denna undersökning, myndigheten) ifall man inte känner till i vilka situationer stöd krävs, varpå ett problem kan förbli olöst. Detta får även stöd av Bränström et al. som nämner att man genom att reflektera över styrkor och svagheter kreativt kan lösa problem. *Att vara medveten om den andra partens utveckling* kan tolkas till att man alltid t.ex. känner till den andra partens styrkor och svagheter. *Ansvarstagande av båda parterna* nämns som en faktor till ett fungerande samarbete och *beslut som berör båda parterna skall fattas gemensamt*. (Fyall & Garrod, 2005.)

2.3 Förutsättningar för samarbete mellan Polisen och Gränsbevakningsväsendet

Förutom polisen så är även Gränsbevakningsväsendet, Tullen och militärmyndigheterna förundersökningsmyndigheter. Detta betyder att myndigheterna är förpliktade att utreda brott. (Finlex, Förundersökningslag, 2011/805.)

Gränsbevakningsväsendets uppgifter vid brottsbekämpning är att vidta åtgärder för att förhindra, avslöja och utreda brott samt att föra brott till åtalsprövning. Detta ska ske självständigt eller i samarbete med andra myndigheter. Brott som Gränsbevakningen skall förhindra, avslöja och utreda är *Riksgränsbrott, Ordnande av olaglig inresa, förfalskningsbrott, territoriekränkning* och *jaktbrott*. Till gränsbevakningsväsendets ansvarsområde hör även gärningar som utgör brott enligt sjölagen (Finlex, Sjölag, 1994/674) samt sjötrafiklagen (Finlex, Sjötrafiklag, 1996/463) samt i sjötrafik begånget *äventyrande av trafiksäkerheten, fylleri i sjötrafik, överlämnande av fortskaffningsmedel till berusad, förande av fortskaffningsmedel utan behörighet* och störande av trafik. (Finlex, Lag om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, 108/2018.)

Polisens uppgifter vid brottsbekämpning är i princip helhetstäckande. Polisen skall trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Detta skall ske i samarbete med andra myndigheter. I Polislagen (Finlex, Polislag 2011/872) föreskrivs inga direkta begränsningar på polisens ansvarsområde. I Polislagen står det även uttryckligen att polisen har rätt att genomföra in- och utresekontroller med sådana befogenheter som föreskrivs för en Gränsbevakningsman i Gränsbevakningslagen (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578). Detta betyder att polisen till den grad som är möjligt skall ingripa vid brott, oberoende brottets karaktär. (Finlex, Polislag, 2011/872.)

2.3.1 PTG – myndigheter

PTG – myndigheter är Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet (Finlex, Lag om samarbete mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet, 2009/687) har som huvudsyfte att främja samarbetet mellan ovanstående myndigheter. I dagsläget läser man om inbesparingar samt resursbrist inom myndigheter i tidningarna. Detta leder möjligen till att man går mer inför samarbeten mellan myndigheter, detta för att effektivisera samt kunna inbespara på olika nödvändigheter som krävs för t.ex. brottsbekämpning, så som patrullbåtar, snöskotrar och annan utrustning. (Finlex, Lag om samarbete mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet, 2009/687.)

Lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet har även som syfte att främja ekonomi samt ändamålsenlighet och effektivitet vid brottsbekämpning. Detta

realiseras genom att en PTG – myndighet skall kunna vidtaga åtgärder även inom en annan PTG – myndighets uppgiftsområde. (Ibid.)

Lagen om samarbete mellan Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet (Finlex, Lag om samarbete mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet, 2009/687) utvidgar befogenheterna för myndigheterna eftersom de med stöd av lag kan ingripa på annan myndighets ansvarsområde. Med hjälp av ovanstående lag kan alltså en PTG – myndighet *på begäran* av en annan PTG – myndighet vidta en sådan åtgärd, som i anslutning till brottsbekämpning hör till den andra myndighetens uppgiftsområde. Att ingripa på annan myndighets uppgiftsområde ska göras inom ramen för de befogenheter som den ingripande myndigheten får utöva när denna arbetar inom sitt eget uppgiftsområde. (Ibid.)

En PTG – myndighet kan också *utan begäran* i anslutning till *brottsbekämpning* med dess egna befogenheter vidta en sådan brådskande åtgärd inom en annan PTG – myndighets uppgiftsområde om åtgärden inte kan skjutas upp. Vid vidtagande av sådan åtgärd skall den myndighet som ansvarar för uppgiftsområdet underrättas utan onödigt dröjsmål. (Ibid.)

Ifall en PTG – myndighet inte vidtar åtgärder, har de ändå en anmälningsskyldighet att informera ansvarande myndighet om iakttagelserna för att undersökning av brottet skall kunna inledas. (Ibid.)

PTG – myndigheterna skall från fall till fall komma överens om fortsatta åtgärder i anslutning till brott, det vill säga vilken myndighet som t.ex. undersöker brottet, för att samarbetet skall ge det mest ändamålsenliga resultatet med tanke på det straffrättsliga ansvaret. Här skall beaktas varje PTG – myndighets huvuduppgifter och aktionsberedskap. Om överenskommelse inte nås ska *polisen* besluta om vidare åtgärder.

En PTG – myndighet ska inom ramen för sina uppgifter och befogenheter främja övervakning av allmän ordning och säkerhet även om detta hänför sig till en annan PTG – myndighets ansvarsområde. (Ibid.)

Genom PTG – samarbetet skall uppdrag som hänför sig till den inre säkerheten skötas effektivt och smidigt. (Gränsbevakningsväsendet 2018.)

2.3.2 Befogenheter

I Polislagen (Finlex, Polislag, 2011/872) hittar man polisens befogenheter och i Gränsbevakningslagen (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578) hittar man en

gränsbevakares befogenheter. Lagarna är väldigt lika till uppbyggnad och innehåll. För att man ska kunna förstå varför ett samarbete är möjligt mellan polisen och gränsbevakningen tar jag upp centrala delar ur lagarna. Befogenheterna är väldigt omfattande och man kunde säkert göra en skild undersökning om egentliga skillnader i dessa befogenheter mellan myndigheterna. Därför har jag avgränsat till de centrala befogenheterna inom lagarna.

Allmänna principer gällande användning av befogenheter

I polislagen (Finlex, Polislag, 2011/872) samt gränsbevakningslagen (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578) listas följande principer i början av lagen. Dessa principer skall beaktas av myndigheterna vid utförande av varje enskilt tjänsteuppdrag. Följande principer är gemensamma för polisen och gränsbevakningen.

- *Utförande av uppgifter och uppgifternas viktighetsordning*
 - Uppgifterna skall utföras effektivt och ändamålsenligt. När förhållandena så kräver skall uppgifterna ställas i viktighetsordning
- *Principen om saklighet, opartiskhet och försonlighet*
 - Uppgifterna skall utföras sakligt och opartiskt. Likabehandling och försonlighet skall främjas. Vid ingripanden strävar man efter att kunna utföra uppdrag genom råd, uppmaningar samt befallningar.
- *Principen om minsta olägenhet*
 - Ingripanden i någons rättigheter skall inte ske i större utsträckning än vad som är behövligt för utförande av uppdrag. Ingen får heller orsakas större skada eller olägenhet än vad som krävs för utförande av uppdrag.
- *Proportionalitetsprincipen*
 - Åtgärder vid utförande av uppdrag skall kunna försvaras i förhållande till hur viktigt, farligt och brådskande uppdraget är. Vidare skall det mål som eftersträvas, uppträdande, ålder, hälsa och andra omständigheter som gäller den person som blir utsatt för åtgärd beaktas. En helhetsbedömning av situationen skall göras och åtgärder skall ställas i proportion till målet som eftersträvas.
- *Principen om ändamålsbundenhet*
 - Befogenheter får utövas endast i föreskrivna syften, Polislagen och Gränsbevakningslagen föreskriver när befogenheter kan användas.
- *Information om grunden för en åtgärd*
 - Den person som blir utsatt för åtgärder av myndigheterna skall informeras om varför han blivit utsatt för åtgärder.

- *Respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna samt mänskliga rättigheter*
 - Vid utövande av befogenheter skall dessa fri- samt rättigheter respekteras och bäst möjligt tillgodoses. (Finlex, Polislag, 2011/872.) (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578.)

2.4 Ingripanden med stöd av befogenheter

Utgående ifrån lagstiftningen kring myndigheternas befogenheter har polisen och gränsbevakningen liknande befogenheter. En gränsbevakare har liksom polisen rätt att i vissa situationer ge befallningar, avlägsna en person och gripa en person. En gränsbevakare har rätt att ingripa i ett polisuppdrag för tryggnad av allmän ordning och säkerhet på begäran av en polisman hörande till befälet. En gränsbevakare har även utan begäran rätt att ingripa i uppdrag (polisuppdrag) som äventyrar allmän ordning och säkerhet, om det på grund av uppdragets art inte kan vänta. I dessa fall tillämpas polislagens 2 kapitel vid åtgärder som t.ex. gripanden på basen av polislagen. (Finlex, Lag om samarbete mellan Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet, 2009/687.) (Finlex, Polislag 2011/872.) (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578.)

En gränsbevakningsman är även en trafikövervakare med befogenheter för stoppande och granskande av fordon. Vid tjänsteutövning som hänför sig till trafikövervakning har en gränsbevakningsman samma rätt som en polisman att övervaka användningen av terrängfordon. Till en gränsbevakares grunduppgift hör även sjötrafikövervakning. Utöver detta kan även rättigheten att ingripa i en annan myndighets ansvarsområde tillämpas eftersom gränsbevakningen hör till PTG-myndigheterna som redogjorts för ovan. (Finlex, Vägtrafiklag 1981/267.)

En polisman och en gränsbevakningsman kan utfärda bötesyrkanden, bötesförelägganden, ordningsbotsförelägganden eller straffyrkanden med iakttagande av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (Finlex, Lag om föreläggande av böter och ordningsbot, 2010/754). Denna lag tillämpas även när en polisman utfärdar böter. (Finlex, Polislag, 2011/872.) (Finlex, Gränsbevakningslag, 2005/578.) (Finlex, Lag om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, 2018/108.) (Rättsregistercentralen 2018.)

2.5 Trafikövervakning

Flera olika instanser samarbetar för att upprätthålla trafiksäkerheten. Polisen som är en trafikövervakande myndighet har en central roll för att skapa samt upprätthålla

trafiksäkerhet. I trafikövervakningen deltar även Gränsbevakningsväsendet och Tullen. När polisen utövar trafikövervakning koncentreras resurserna till hastighetsövervakningar, nykterhetsövervakningar samt till övervakande av användningen av skyddsanordningar i trafik. Vid likgiltighet gentemot trafikreglerna kan polisen t.ex. ingripa och utfärda böter. Polisen kan med hjälp av bötesuträkningsystem räkna ut hur höga böterna för vissa trafikförseelser skall bli. Som grundstrategi för polisens trafikövervakning står *statsrådets beslut om förbättring av säkerheten i vägtrafiken 2012*. (Polisen 2018.)

Visionen för statsrådets beslut är att ingen skall behöva dö eller skadas allvarligt i trafiken. Med beslutet skall säkras att trafiksäkerheten förbättras för förarens, fordonens och trafikledernas del. (Statsrådet 2018.)

3 METOD

I metodkapitlet redogörs det för hur undersökningen har genomförts. Metoden som använts för undersökningen och informationsanskaffningen presenteras. Här redogörs även hur jag valde ut informanter till undersökningen. I metodkapitlet beskrivs också hur forskningsetiska regler och aspekter beaktats vid utförande av undersökningen.

3.1 Fenomenografi

Undersökningen baserar sig på *fenomenografien*, som är en undersökningsmetod som skapades av pedagogen Marton under 1970 – talet för att studera lärande. Metoden är inte enbart begränsad för studerande av lärande. Med en fenomenografisk analys har man som syfte att studera människors uppfattningar om olika fenomen i världen. Forskare som använder sig av denna metod arbetar vanligtvis med kvalitativa intervjuer. Genom dessa intervjuer kan informanten öppet och grundligt beskriva sin egen uppfattning om ett fenomen. Efter att informanten delat med sig av sina uppfattningar läser forskaren och sorterar materialet som införskaffats tills tydliga mönster börjar synas. Genom att ha flera informanter upptäcker man skillnader och likheter i uppfattningarna och utgående från dessa formas ett resultat. Vad som bör tas i beaktande är att människors uppfattningar kan förändras. Människor lär sig nya saker och utvecklas hela tiden, på ett positivt eller negativt sätt. Därför lämpar sig fenomenografien inte för att studera och utforma teorier i form av lagbundenheter. (Patel & Davidson, 2011 s. 32 – 34.)

3.2 Ansamling av material

Eftersom jag valt att studera människors uppfattningar om ett fenomen har detta gjorts genom kvalitativa intervjuer. Syftet med en kvalitativ intervju är bland annat att studera en människas uppfattningar om ett fenomen. Med kvalitativa intervjuer strävar man till att få den intervjuade att med egna ord beskriva hur han eller hon uppfattar ett fenomen. När man ger ordet åt den intervjuade är det lätt hänt att dennes berättelser svävar iväg, varpå den egentliga frågan blir obesvarad. Genom att ställa frågorna i bestämd ordning med hög grad av standardisering ger man mindre spelrum för den intervjuade att ”sväva iväg” från frågan. Man kan även som intervjuare ställa frågor med låg standardisering. Det betyder att frågorna ställs i den ordning som infaller sig bäst i det enskilda fallet. Med olika former av standardisering kan man ”justera” hur mycket utrymme den svarande får vid besvarandet av frågorna, och man kan begränsa att den svarande svävar iväg och/eller börjar leda intervjun. (Patel & Davidson, 2011 s. 83 – 86.)

Man skall ändå komma ihåg att den intervjuade och den som intervjuar är båda ”medskapare” i ett samtal. För den som intervjuar är målet med intervjun tydlig, han eller hon vill belysa ett fenomen och få frågor besvarade. Den som blir intervjuad kanske inte känner någon betydelse i att svara på frågorna. Det är därför viktigt att man som intervjuare motiverar den som blir intervjuad, belyser problemet för honom eller henne samt förklarar vad man kan få ut av personens svar, det vill säga vad personen bidrar till. (Ibid.)

3.3 Val av informanter

Informanterna har valts på ett meningsfullt sätt av undersökaren. Eftersom syftet med undersökningen är att ta reda på uppfattningar om hur samarbetet mellan polisen och gränsbevakningen fungerar, så lämpar sig de som jobbar med samarbetet bäst som informanter. Det som värderats högt i urvalet av informanter är erfarenhet. Genom flera års erfarenhet kan man även ha uppfattningar om hur t.ex. samarbetet har förbättrats eller försämrats under åren. Dessa uppfattningar kan man inte få av en tjänsteman som arbetat endast några fåtal år med detta samarbete.

De som valts ut har varit två polismän, en ifrån Vasa huvudpolisstation och en ifrån Karleby polisstation, samt två gränsbevakningsmän, en ifrån Vallgrund sjöbevakningsstation och en ifrån Karleby sjöbevakningsstation. Att välja ut informanter från flera områden av

Österbotten har varit viktigt för att få uppfattningar som kan ge en bild av samarbetet i hela Österbotten. Den informant med minst erfarenhet har arbetat i 14 år och den med mest erfarenhet har arbetat i 22 år inom organisationen, varpå de kan uppfattas som erfarna inom branschen.

Eftersom trafikövervakningen är ett mycket brett område bestående av bland annat, vägtrafik, terrängtrafik och sjötrafik har jag strävat efter att informanterna varit involverade i alla delområden av trafikövervakningen. Vissa har t.ex. arbetat mycket med samarbete vid övervakning av sjötrafik och andra med samarbete vid övervakning av tung vägtrafik, men de har ändå deltagit i alla former av trafiksamarbete med polisen/gränsbevakningen.

3.4 Genomförande av intervjuer

Samtliga fyra informanter kontaktade jag via telefon. Detta gjorde jag för att kunna besvara eventuella frågor som de ställer angående t.ex. syftet med undersökningen samt deras eventuella roll i undersökningen. För informanterna presenterades först undersökningens titel samt vilken typ av undersökning det är. Därefter kontrollerades informantens erfarenhet av ämnet innan rollen som informant slutligen bjöds ut.

Vardera intervju har genomförts på den intervjuades tjänstgöringsplats, det vill säga vid fyra olika stationer, dels för att göra det så enkelt som möjligt för informanten, dels för att kunna knyta kontakter inför framtida samarbeten, i vilka jag själv eventuellt har en roll. Jag strävade efter att hålla intervjuerna ostörda och därför söktes en fridfull plats i stationen för varje intervju.

Alla intervjuer spelades in med mobiltelefon och de tog allt mellan 17 och 26 minuter att genomföra. Inspelningar gjordes för att inte störa intervjun med skrivande och dokumenterande. (Nyberg & Tidström, 2000 s. 132 – 133.)

Innan intervjuerna så meddelades den intervjuade om antalet frågor men inte desto djupare om frågornas innehåll, för att eliminera risken att den intervjuade på förhand frågar sina kollegor vad som skulle passa som svar på denna fråga. Jag ville att svaret skall komma från personen som blir intervjuad och att det skall vara ett ärligt svar.

Varje informant fick identiska frågor (se bilaga 1). Dessa frågor utarbetades långt innan intervjuerna och ordningsföljden för frågorna redigerades ett flertal gånger. Frågorna testades dock aldrig av en utomstående innan intervjuerna. Vad som kunde ha blivit ett problem var när det ibland dök upp följdfrågor under intervjuerna. Följdfrågorna ställdes på

fråga nummer 11 (se bilaga 1). Denna fråga kan konstateras lida av låg grad av standardisering. Dessa följdfrågor hade antagligen kunnat uteslutas ifall grundfrågan hade varit annorlunda formulerad. Informanterna frågade vilka kostnader det syftas på, kostnader för en myndighet att ersätta den andra för samarbete (tjänstehjälpkostnader) eller kostnader för personal. Följdfrågorna som ställdes redovisas inte i exemplen i resultatredovisningen. Grundtanken var att informanterna skulle få berätta fritt i lugn och ro efter att en fråga ställts, detta uppfylldes i stora drag. Varje intervju transkriberades inom de närmaste dagarna efter att intervjun genomförts.

3.5 Bearbetning av materialet

Efter utförda intervjuer fanns en stor mängd material i form av fråga- svar modell som ljudinspelning. Genom att kvalitativt bearbeta materialet har jag transkriberat om ljudinspelningarna av intervjuerna till text. Detta var en tidskrävande process men den bidrar till bättre överblick av materialet. Syftet med min undersökning var att besvara ifall man har ett fungerande samarbete inom trafikövervakning i Österbotten, hur samarbetet utförs och vad som kunde förbättras samt att få en inblick i vad man får ut av att samarbeta. Undersökningsfrågorna blev naturligt till huvudkategorier som jag besvarat med mina intervjufrågor. Utgående från dessa ”huvudkategorier” har jag utformat en figur som gör det lättare att greppa kategoriseringarna. Följande kategorier som syns i figur 2 har utformats vid bearbetning av materialet. Kategorierna härstammar från undersökningens syfte och undersökningsfrågorna.

<p>1. Uppfattningar om polisens och gränsbevakningens samarbete inom trafikövervakning i Österbotten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hur samarbetet upplevs - Hur samarbetet fungerar i praktiken - Varför polisen och gränsbevakningen är lämpade för samarbete - Mängden samarbete med trafikövervakning
<p>2. Utförandet av samarbetet vid trafikövervakning samt förslag på förbättringar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beslutstagare om när samarbete skall utföras - Vems redskap som används vid samarbete - Befogenhetsskillnadernas påverkan på samarbete - Vad som övervakas under samarbeten - Förslag på förbättringar med samarbetet
<p>3. Nyttan av samarbete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Effektiviserar samarbetet trafikövervakningen - Kostnader med samarbetet

Figur 2 Huvudkategorier som utformats, används som modell vid resultatredovisning.

I figur 2, ruta 1, punkt 1 finns först en formulering av undersökningsfråga 1, varpå det i ruta 2 och 3, punkt 1 har listats formuleringar av undersökningsfråga 2 och 3. Under undersökningsfråga 1 följer huvudteman som behandlats för att besvara undersökningsfrågan. På detta sätt skall figur 1 tolkas av läsaren. Frågorna som ställts åt informanten är inte direkt utskrivna i figur 2, utan följer som bilaga i slutet av undersökningen (se bilaga 1). Besvarandet av teman i figur 2 redovisas med intervjuцитat av informanterna i resultatkapitlet. (Patel, 2011 s. 120 – 121.)

Ett fåtal intervjufrågor har inte tagits med i undersökningen även om de ställts, eftersom jag i efterhand vid bearbetning av materialet tolkat att de inte besvarar syftet med min undersökning eller att de tangerar sådan information som inte bör överlämnas åt allmänheten för kännedom.

Myndighetshandlingar skall vara offentliga om inget annat föreskrivs i lag. För att skydda allmänna eller enskilda intressen kan nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling göras av myndigheterna. (Finlex, Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet, 1999/621.)

3.6 Forskningsetik

Innan jag påbörjade min undersökning har jag bekantat mig med vad forskning är och vilka skyldigheter man har som forskare. För det första är forskning någonting viktigt och något som behöver göras för att man skall kunna utveckla ett samhälle och eventuellt kunna bidra med ny information som kan leda till förbättringar. Forskning skall vara inriktad på väsentliga frågeställningar och bör göras med precision. Med min undersökning har jag kommit i nära kontakt med människor genom att jag utfört kvalitativa intervjuer. I dessa fall och även i annan forskning måste man vara noggrann med att *individsskyddskravet* tas i beaktande. Individsskyddskravet rättfärdigar individer ifrån att behöva utsättas för psykisk eller fysisk skada, förödmjukelse eller kränkning genom att forskning utförs.

För att i min undersökning trygga individerna som blivit utsatta för forskning har tre av fyra huvudkrav inom forskning tagits i beaktande, i och med att dessa tre tangerar min undersökning. De fyra huvudkraven är följande: *Informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Vid beaktande av dessa huvudkrav kan man säkerställa att individsskyddskravets funktion har uppfyllts. I det följande redogörs dessa tre huvudkrav:

De första kraven som jag noggrant beaktat innan intervjuerna är *informationskravet* och *samtyckeskravet*. Dessa krav medför att man som undersökare noggrant informerar dem som deltar i forskning om vad forskningen kommer att användas för, samt vad deras roll är. Undersökaren skall även ge information om att deltagandet i undersökningen är frivilligt och att de själva ger sitt samtycke till att delta i undersökningen. Information om att undersökningen eventuellt kommer att publiceras bör också ges. I mitt fall informerade jag även att jag inte vill att informanterna berättar sådan information som kan vara skadlig för någon av myndigheterna, t.ex. grundlig arbetstaktik.

Det tredje kravet som jag noggrant beaktat innan jag påbörjade undersökningen är *konfidentialitetskravet*. Konfidentialitetskravet innebär att personuppgifter som samlas in skall förvaras på ett sådant sätt att de inte blir tillgängliga för någon utomstående person, annan än undersökaren. I mitt fall har jag använt mig av fyra informanter för intervjuerna. I mitt arbete har informanterna döpts om till P1, P2, G1 och G2 för att det skall vara omöjligt för en utomstående att identifiera informanterna. I mitt arbete framkommer heller inget annat om informanterna än tjänsteår och att de på något sätt alla är kopplade till ett samarbete inom trafikövervakning med den andra myndigheten. Informanterna meddelades även om detta innan intervjuerna.

Utöver dessa krav har jag alltid gett rum åt informanten att fråga ifall någonting är oklart gällande undersökningen denne ställer upp på. Informanterna var villiga att ställa upp på intervju för denna undersökning. (Vetenskapsrådet, s. 5 – 13.)

4 RESULTAT

I detta kapitel presenteras resultatet av undersökningen. Resultatkapitlet inleds med exempel som är anknutna till teorikapitlet och avslutas med en sammanfattning.

4.1 Uppfattningar om polisens och gränsbevakningens samarbete inom trafikövervakning i Österbotten

Detta är den mest centrala delen av undersökningen. För att få fram dessa uppfattningar har fem frågor ställts till informanterna varav 1 uteblivit från undersökningen. Informationen som söktes med de fem frågorna finns listade i figur 2, ruta 1 (se kap 3.5).

4.1.1 Hur samarbetet upplevs

Informanterna upplever att polisen och gränsbevakningen har ett samarbete inom terrängtrafik- och sjötrafikövervakning i Österbotten. Samarbetet utesluter till stor del vägtrafikövervakning även om övervakning av tung trafik förekommer i viss utsträckning.

Exempel 1:

Vi har ett aktivt samarbete med polisen, vägtrafiken kan nästan helt uteslutas. Det är terräng och sjötrafik som gäller när vi samarbetar. Vid jaktövervakning går vi lite in på vägtrafikövervakning i och med att vi ofta kontrollerar nykterhet på personer med bil i samband med denna övervakning. (Informant G1.)

Exempel 2:

Vårt samarbete inom vägtrafik är väldigt lite, där har vi minst förutsättningar för samarbete, men vid t.ex. terrängtrafik och sjötrafikövervakning är vi mera lämpade för samarbete och gränsbevakarna kommer gärna med på övervakning med oss. (Informant P2.)

Exempel 3:

Vi har ett bra samarbete men det har blivit mindre till mängden under åren, i alla fall för fältets sida. Vi hade ofta tung trafikövervakning förut men efter 2010 har det blivit mindre. (Informant P1.)

Informanterna nämner i exempel 1 – 2 att samarbetet vid vägtrafikövervakning är obefintligt eller till viss del uteslutande. Samarbetet sker i huvudsyfte enligt informanterna vid terräng och sjötrafikövervakning. Informanterna uttrycker i exempel 1 och 3 att myndigheterna har ett aktivt och bra samarbete men i exempel 3 upplever informanten att samarbetet har minskat efter 2010. Polisförvaltningen har genomgått tre stora omstruktureringar av organisationen under 2000- talet. År 2009 togs polisreformen PORA I i bruk, 2010 togs PORA II i bruk och 2014 togs PORA III i bruk. (Kolehmainen 2016.)

Vid tolkningar av informanternas uppfattningar kan det tolkas att myndigheterna utövar ett samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten. Myndigheternas gemensamma huvudsakliga uppgift om att samarbeta med andra myndigheter som nämnts i teorikapitlet 2.3 kan tolkas uppfyllas.

4.1.2 Hur samarbetet fungerar i praktiken

Varje informant upplever att samarbetet har fungerat bra. Två av fyra informanter nämner befogenheter som en orsak till ett fungerande samarbete.

Exempel 4:

Av min erfarenhet fungerar samarbetet väldigt bra, man kompletterar varandra. Vi har endast en del av polisens befogenheter men vi kan då istället bistå med utrustning t.ex. båtar, svävare och så vidare. Polisen i sin tur kan komplettera oss med sina befogenheter. (Informant G1.)

Exempel 5:

Det har varit bra att jobba med gränsbevakningen. Det är lärorikt och man har kunnat diskutera och byta tankar. Till en början var det lite stelt när man inte kände dem, men efter en stund kom man närmare in på varandra som arbetskamrater. (Informant P1.)

Exempel 6:

Samarbetet fungerar väldigt naturligt, man turas om att ta kontakt med kunder och att sköta undan arbetet. Jag har endast positivt att säga om hur vårt samarbete fungerar. (Informant G2.)

Exempel 7:

Det fungerar bra, de är villiga och öppna. Om de är tre på jobb brukar en gränsbevakare komma med oss, till exempel. De har vissa befogenheter och kan skriva böter och så vidare vilket underlättar samarbetet. (Informant P2.)

Utgående från exempel 5 och 7 kan det tolkas att naturliga orsaker är en bidragande faktor till ett välfungerande samarbete. Informant P1 nämner t.ex. i exempel 5 att ”man kan diskutera och byta tankar”, varpå informant P2 nämner att ”de är villiga och öppna”.

Utgående från dessa exempel kan man även utgå ifrån att problemlösning effektiviseras samt förmågan för nytänkande. Denna teori stöds av teorin i 2.2 Samverkan, samarbete där det sägs att: Utgående från samverkan kan man få lärdom, genom att reflektera över styrkor och svagheter i olika perspektiv samt genom att kunna välkomna utomståendes åsikter och skillnader. Detta i sin tur främjar problemlösning och ökar förmågan för nytänkande. (Bränström et al, 2017, s. 5.)

4.1.3 Orsaker till varför polisen och gränsbevakningen är lämpade för att samarbeta

Att man har liknande befogenheter, att man är uniformsklädda och resursbrist nämns som orsaker till varför myndigheterna lämpar sig för att samarbeta.

Exempel 8:

Vi är båda uniformsklädda tjänstemän, man talar samma språk. Vilket man kanske inte t.ex. gör med en besiktningsman som ibland kommer med. En gränsbevakare ser man lite som en tjänstebroder. Vi har utrustningsbälte och liknande befogenheter och där bortåt. (Informant P1.)

Exempel 9:

Vi är lämpade för samarbete för att vi har delvis samma befogenheter och vi övervakar delvis samma saker. Det är enkelt att samarbeta och inga skriftliga tillstånd krävs för att göra en så kallad ”samppatrull”. (Informant G1.)

Exempel 8 och 9 stöder min hypotes om att befogenheter och dess likheter kan vara en orsak till varför myndigheterna eventuellt är lämpade för att samarbeta. I kapitel 2.3 nämns befogenheter som förutsättningar för samarbete mellan polisen och gränsbevakningsväsendet. I 2.3.2 finns de centrala befogenheterna, bl.a. stoppande och stannande av fordon, givande av befallningar och utfärdande av böter som berör samarbetet listade.

Exempel 10:

En orsak är att myndigheterna har brist på resurser hela tiden, åtminstone här på gränsbevakningen, så länge vi upprätthåller någon form av beredskap för sjöräddning så är vi mindre folk som kan jobba med andra uppgifter. Ifall vi under sådana tillfällen vill längre in i landet och t.ex. övervaka terrängtrafik så måste vi ta med folk från polisen för att få ihop en patrull för terrängtrafikövervakning. (Informant G2.)

I exempel 10 lyfter informant G2 fram att resursbristen är en faktor till samarbete. Informanten besvarar frågan ur en annan synvinkel än de andra informanterna. Informanten uppfattar att det inte finns tillräckligt med resurser för andra uppgifter vid de tillfällena som de upprätthåller någon form av beredskap för sjöräddningsuppdrag, vilket kan tolkas som att en del trafikövervakning skulle förbli ogjord ifall ett samarbete inte existerat.

Exempel 11:

Vi har liknande arbetsområden, i och med terrängtrafikövervakning är det samma sak som vi gör. (Informant P2.)

Informant P2 var kortfattad när han besvarade frågan, men man kan dra paralleller till exempel 9 där det nämns, att det nästan likadana övervakningsområdet gör oss lämpade att samarbeta. Det kan tänkas att informant P2 och G1 syftar på samma sak, att man genom det gemensamma målet är lämpade för ett samarbete. Dessa uppfattningar stöds av teorin i 2.2 om att en ambition om att nå ett gemensamt mål kan ofta anknytas till samverkan.

4.1.4 Mängden samarbete vid trafikövervakning

Frågan var svår för varje informant att besvara och svaren grundar sig på uppskattningar, för att varje informant inte arbetar varje dag och det personliga samarbetet kan vara något helt annat än verkliga mängden samarbete.

Exempel 12:

I sommar har vi från min grupp varit en gång och samarbetat. Jag skulle uppskatta det totala samarbetet till cirka 10 gånger per år. Vår grupp samarbetade mera för några år sedan, men jag tror att den totala samarbetsmängden är ungefär lika. (Informant P2.)

Exempel 13:

Det är lite olika, jag skulle nog vilja påstå att vi samarbetar mera än 10 gånger i om året. Min uppskattning är nog runt 20 gånger i året i alla fall, om man räknar allt samarbete. (Informant G2.)

Exempel 14:

Väldigt svårt att besvara eftersom man inte är i jobb på varje skift själv. Jag skulle säga på ett års tid samarbetar man mellan 5 och 10 gånger, sommartid skulle jag vilja påstå varje månad, inte varje vecka, men varje månad. (Informant G1.)

Informanterna har lite olika uppfattningar om mängden samarbete som utövas. Men när man studerar svaren kan man dra slutsatsen att samarbetet uppskattas utövas cirka 10 gånger per år, inom Österbotten.

4.2 Utförandet av samarbetet inom trafikövervakning samt förslag på förbättringar

Detta kapitel behandlar hur man samarbetar samt vad som kunde förbättras när det gäller hur det samarbetas.

4.2.1 Beslutstagare om när samarbete skall utföras

En viss osäkerhet märktes hos informanterna när denna fråga ställdes. Ganska långt så planeras tiderna för samarbete med ursprung från personlig nivå.

Exempel 15:

Vi har inte behövt blanda in några chefer, vi ringer sinsemellan och kommer överens om när samarbete skulle passa. Förut var vi tvungna att kolla med cheferna men nu kan vi endast ”skrapla” ihop folk när vi ser att det passar. Man får jobba tillsammans när man behöver nu och det behöver inte vara direkt planerat. (Informant P2.)

Exempel 16:

Förut har det varit olika palaver där de kom överens på förhand om när samarbeten skall utföras. Numera bekräftar endast våra chefer ifall det passar men man slipper själv och påverka när det kunde vara möjligt. Det har kommit ett steg neråt skulle jag säga. (Informant G2.)

Genom exempel 15 och 16 kan man se olika uppfattningar om skillnader i tillvägagångssätt mellan myndigheterna när det gäller chefernas roll i samarbetet.

Exempel 17:

Det sköts på personlig nivå, är det frågan om någon större operation så görs det såklart skriftligt. Men i huvudsak är det för vår del Äldste på station som gör det slutgiltiga beslutet om det är möjligt eller inte. (Informant G1.)

I exempel 17 berättar informanten att det sköts på personlig nivå. ”Personlig nivå” kan tolkas till att det sköts av en person som hör till manskapet. I exempel 16 nämns att man själv har en möjlighet att påverka när det kunde vara möjligt att samarbeta, så kan det tolkas att informanten menar att en person till manskapet hörande har möjlighet att påverka, eftersom informanten i fråga hör till manskapet och inte till befäl till exempel. Utgående från exempel 15, 16 och 17 kan på svaga grunder tolkas att man planerar samarbetet på personlig nivå men att en chef eller förman beslutar/fastslår ifall det är möjligt. Exempel 18 lämnas skilt

eftersom informanten uttryckligen meddelar sig vara osäker på frågan. Informantens svar bestyrker även teorin om att det slutgiltiga beslutet kommer från en förman.

Exempel 18:

Jag skulle säga att det slutgiltiga beslutet kommer från gruppchefer eller ända från kommissarier, jag är lite osäker på den här frågan. (Informant P1.)

Utgående från informanternas svar kan man tolka att båda parterna, det vill säga polisen och gränsbevakningen tar ett gemensamt beslut om när de skall utföra trafikövervakning tillsammans. I teorikapitlet 2.2, figur 1 redogörs att ett beslut som berör båda parterna vid samarbete skall fattas gemensamt. Detta är en av huvudfaktorerna för ett fungerande samarbete enligt Gray (2005).

4.2.2 Vems redskap som används vid samarbete

Till stor del är det båda myndigheternas redskap som används vid samarbete. Uppdragets art påverkar även vems redskap man använder enligt flera av informanterna.

Exempel 19:

Man använder bådars redskap, det beror på uppdraget. Ibland fungerar vi endast som ”transportlavett” och polisen sköter det operativa, detta ifall det är frågan om någon större operation. (Informant G1.)

Exempel 20:

Förut var det ganska långt så att polisen använde våra snöskotrar, hädanefter tycker jag de ganska långt använder egna snöskotrar vid t.ex. terrängtrafikövervakning. På vårt verksamhetsområde har polisen inga båtar varpå våra båtar används när vi är ute till sjöss. (Informant G2.)

Exempel 21:

I huvudsak använder man egna redskap. Vi på polisen har ingen båt och då har det varit bra att man kan använda sig av gränsbevakningens båt. (Informant P2.)

Ur exempel 19 – 21 framkommer att man använder sig av båda myndigheters redskap. Informanterna i 20 – 21 tycker att man ganska långt eller i huvudsak använder egna redskap. Något problem med att använda den andra myndighetens redskap vid någon form av övervakning framkom inte, vilket gör det möjligt för polisen att delta i t.ex. sjötrafikövervakning i Karleby.

Här kan paralleller igen dras till figur 1 i kap 2.2, där en av de fem faktorerna för ett fungerande samarbete är att lösa problem genom att beakta varandras svagheter. Exempel

20 är ett bra exempel på hur viktig denna faktor är. När polisen inte har båtår att övervaka sjötrafik med så kan man använda sig av gränsbevakningens båtår för denna uppgift. Med hjälp av denna faktor kan man tillsammans lösa ett fenomen som för polisen annars vore ett problem.

4.2.3 Befogenhetsskillnadernas påverkan på samarbetet

Tre av fyra informanter lyfter upp polisens rätt att ge över befogenheter åt gränsbevakningen.

Exempel 22:

Med en så kallad sampatrull skulle jag säga att våra befogenheter utökas en aning, i och med att vi gör det tillsammans med polisen. Grundbefogenheterna lämpar bra för samarbete, det blir egentligen aldrig några problem. Ifall man vet att man utför uppdrag som egentligen tillhör polisen kan man kontakta t.ex. polisens fältchef och fråga ifall de begär handräckning för utförande av uppdrag. Det mesta går under PTG – lagen nuförtiden. (Informant G1.)

Exempel 23:

Skillnaderna påverkar inte samarbetet i och med att polisen kan ge över befogenheter ifall det krävs några specifika befogenheter. (Informant P2.)

Exempel 24:

Egentligen utnyttjar vi nog båda myndigheternas befogenheter. De gånger vi rör oss på vägområden arbetar vi oftast enligt polisens befogenheter. I terrängtrafik har vi i princip likadana befogenheter. I de fall vi stöter på något i vägtrafik när vi är på egen hand kan man tillämpa PTG – lagen och ifall det inte är brådskande ringa polisens fältchef. (Informant G2.)

Utgående från exempel 22 – 24 kan man tolka att PTG - lagen har en betydelse för att samarbetet skall fungera utan problem med befogenheter. I exempel 22 och 24 nämns PTG - lagen som ett verktyg för att ingripa på polisens verksamhetsområde.

Som nämnts i 2.3.1 strävar man med PTG - lagen till att bland annat effektivisera brottsbekämpning, genom att en PTG - myndighet skall kunna vidtaga åtgärder på annan myndighets uppgiftsområde. Detta utvidgar befogenheterna för myndigheterna, på begäran eller vid brådskande fall utan begäran.

I specifika fall kan en polisman även överlåta specifika befogenheter till en person som på begäran bistår en polisman. Detta sker inom ramen för en polismanns behörighet och är anknutet till ett specifikt tjänsteuppdrag. (Finlex, Polislag, 2011/872).

4.2.4 Vad som övervakas under samarbeten

Informanterna berättar att nykterhet är ett tema som övervakas. Det går även att övervaka olika saker även om man stannar samma fordon. Olika typer av förseelser nämns också av informanterna.

Exempel 25:

Man kontrollerar nykterhet, utrustning i sjötrafik och man övervakar även vårdslöst körande i sjötrafik. I terrängtrafik är det lite liknande saker man övervakar, nykterhet och hjälmbärande. (Informant G1.)

Exempel 26:

Jag skulle säga att det är lite allt man stöter på, ofta har man ett visst tema och då sköter man den övervakningen. Vissa år är det problem med snöskoterkörning, att det körs snöskoter i vägtrafikområden. Vi riktar in oss på olika problemområden och nykterhet är en huvudsaklig övervakning som utförs. (Informant G2.)

Exempel 27:

Olika typer av mindre förseelser övervakas, terrängtrafikförseelser och trafikförseelser. Nykterheten övervakas men detta är svårare i terrängtrafik eftersom de berusade kör korta sträckor blir det svårt att hinna till platsen, eller att vara på rätt plats färdigt, för att få fast dessa. (Informant P2.)

Informant P1 ger i exempel 28 en lite annorlunda vinkling av samarbetet, vilket utvidgar vad som kontrolleras vid samarbete. Myndigheterna har olika ansvarsområden och av naturliga orsaker är man mera bekant med det område man arbetar dagligen med, varpå det lönar sig att utnyttja de starka sidorna inom organisationerna vid samarbete.

Exempel 28:

En metod för gemensam övervakning som vi använder oss av är att man övervakar lite olika saker. Detta genom att man vid ett stannat fordon kontrollerar lite olika saker. T.ex. vid gemensam övervakning av tung trafik kontrollerar vi från polisen fordonets skick och förarens lämplighet att framföra fordonet, och gränsbevakningen kontrollerar t.ex. förarens rättighet att befinna sig i landet. (Informant P1.)

Samarbete grundar sig på denna arbetsmetod: man är två självständiga parter men man är medveten om den andra myndighetens utveckling och kunskaper och man löser problem genom att använda vardera myndighets starka sidor vilket framkommer i teorikapitlet 2.2, figur 1.

4.2.5 Förslag på förbättringar med samarbetet

Genom denna frågeställning har jag med min undersökning syftat till att ge möjlighet att påverka och förbättra det samarbete som utövas inom trafikövervakningen i Österbotten i dagsläget.

Exempel 29:

En förbättring skulle vara att jag ikväll t.ex. kunde ringa sjöbevakningen och meddela att jag har arbetstur inkommande tisdag. Kommer ni med och övervakar tung trafik tillsammans? Då vill man inte höra att de svarar jag vet inte, skall kontrollera med chefen eller jag vet inte om vi har tillräckliga resurser för det den dagen. Jag vill att man helt och hållet skall kunna besluta på gräsrotsnivå om gemensamma övervakningar. (Informant P1.)

Exempel 30:

Jag skulle gärna vilja ha mera resurser att utföra ett sådant här samarbete. (Informant P2.)

Exempel 31:

Man skulle sträva till att ha ännu tätare samarbete, med dagens personalresurser och sparkrav för båda myndigheter lämnar allt mera resurser bort från dessa gemensamma övervakningar. Det är givande att lära känna andra myndigheten även om det operativa övervakandet kanske inte skulle ge någonting just den gången. Man byter åsikter och erfarenheter. (Informant G1.)

Informanterna nämner i exempel 29 – 31 resurser som en orsak till att samarbetet inte utförs i önskvärd stor utsträckning. Informant G1 och P2 nämner i exempel 30 – 31 att de gärna vill ha mera samarbete än vad de har nu.

4.3 Nyttan av samarbetet

Frågeställningen skall besvara vad man får ut av att samarbeta med den andra myndigheten, det vill säga en gemensam vinning.

4.3.1 Effektiviserar samarbetet trafikövervakningen?

Informanterna besvarar frågan med att trafikövervakningen blir effektivare. När de motiverar sitt svar berättar 3 av 4 informanter att man blir fler som utför arbetet. En av informanterna motiverar med att man kontrollerar flera saker vid de gemensamma övervakningarna.

Exempel 32:

Vägtrafikövervakningen blir inte effektivare men terrängtrafikövervakningen blir absolut. Vi kan fast bli 2-3 snöskotrar när vi beger oss iväg för att samarbeta vid terräng-trafikövervakning medans vi själva skulle vara endast 1 snöskoter. (Informant P2.)

Exempel 33:

Ja absolut, istället för att skicka ut en patrull med sjöbevakare så kan man skicka ut två patruller, den ena patrullen kan t.ex. vara blandad med polis och sjöbevakare. (Informant G1.)

Exempel 34:

Jag tycker nog att det effektiviseras, man blir flera till mängden. (Informant G2.)

I exempel 35 lyfter informant P1 fram det som han även nämnde i exempel 25: Att man kontrollerar olika saker. I exempel 35 berättar han att detta leder till effektivare övervakning eftersom ett bredare område kontrolleras än vad som i normala fall skulle kontrolleras.

Exempel 35:

Ja det effektiviseras eftersom man kontrollerar mera saker, polisen kontrollerar t.ex. fordonet och förarens kompetens att framföra fordonet varpå man sedan ger över uppgifterna åt gränsbevakningsmannen som finns på platsen så kontrollerar han i sin tur t.ex. rätten att befinna sig i landet. (Informant P1.)

Beträffande detta kan man även dra paralleller till de allmänna principerna i 2.3.3 som styr polisens och gränsbevakningens verksamhet. Vid beslut om att stanna och kontrollera ett tungt fordon så ingriper man i en människas rörelsefrihet. Det kan för en förare vara en stor olägenhet att bli kontrollerad på vägen, eftersom denne har arbetstider att passa vid transport av varorna och det stör förarens rutinuppdrag. Detta är ändå nödvändigt för att upprätthålla lag och ordning. Genom att polismannen och gränsbevakaren finns på samma ställe sköts allt som behöver kontrolleras vid den första granskningen, och föraren behöver inte granskas två gånger inom t.ex. 2 timmar, först av polisen och sedan av gränsbevakningen. Därav kan tolkas att principen om minsta olägenhet blir följd på effektivaste möjligaste sätt.

4.3.2 Kostnader med samarbetet

Det som söktes med frågan om kostnader var ifall t.ex. polisen blir ersättningsskyldig åt gränsbevakningen ifall man på polisens initiativ använt sig av gränsbevakningens personal för att samarbeta inom trafikövervakning och vice versa. Informanterna ställde följdfrågor

eftersom de inte till en början var klart vilka kostnader det syftades på. (se fråga 11, bilaga 1)

Exempel 36:

Nej på det viset kostar det inget, polismannen betalas av polisen och gränsbevakningsmannen betalas av gränsbevakningsväsendet. Det är samma arbete som utförs i vilket fall som helst och några övriga kostnader tillkommer inte. (Informant P2.)

Exempel 37:

Nej, karlarna betalas skilt av vardera myndighet. (Informant P1.)

Exempel 38:

Nej, och vad jag kan se så blir det kostnadseffektivare och billigare, man får ju fram mera resurser. (Informant G1.)

Exempel 39:

Det görs ingen tjänstehjälpsbegäran på detta och det kostar inte heller mera än en vanlig patrull, som även annars vore på jobbet. (Informant G2.)

Vid tolkning av svaren kan tolkas att det inte medför några extra kostnader att samarbeta. I exempel 38 lyfts även fram att det blir kostnadseffektivare och billigare att samarbeta.

5 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

Syftet med undersökningen var att undersöka ifall polisen och gränsbevakningsväsendet har ett fungerande samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten. Detta har undersökts genom att jag bekantat mig med lagar som berör polisen och gränsbevakningen som myndighet, trafiklagstiftning och även i viss mån förvaltningslagstiftning. Dessutom har jag även bekantat mig med lärdomsprov och litteratur som behandlar ämnet samarbete i någon form. Utöver detta har jag intervjuat två polismän och två sjöbevakare som arbetar med samarbetet för att ta reda på deras uppfattningar gällande samarbetet. Informanterna har lång arbetserfarenhet och har arbetat med många olika uppgifter inom myndigheterna. För tillfället deltar de i någon mån i samarbetet mellan polisen och gränsbevakningen. Undersökningen grundar sig på fenomenografin. Med denna metod har jag kunnat studera människors uppfattningar om ett visst fenomen och nå ett resultat med undersökningen.

Informanterna hade i stor utsträckning likadana uppfattningar om samarbetet mellan polisen och gränsbevakningen i Österbotten gällande trafikövervakning. Det framkom att det utförs ett bra fungerande, och ett aktivt samarbete inom sjötrafik och terrängtrafikövervakningen i

Österbotten. Min tolkning av ett ”bra samarbete” är på basen av intervjuerna den goda personkemin, bra arbetsgemenskap och lärdomen man får av varandra, vilket i sin tur bidrar till ett välutfört arbete.

Vid tolkning av svaren från 3 av 4 informanter samarbetas det väldigt lite eller nästan inte alls inom vägtrafikövervakning. 1 av 4 informanter lyfte ändå fram övervakningen av den tunga trafiken som ett samarbetsområde inom vägtrafikövervakning, vilket bestyrker att det även samarbetas inom vägtrafikövervakning. Man kan från dessa uttalanden tolka att myndigheterna följer sin lagstadgade uppgift om att samarbeta med andra myndigheter i mån av möjlighet. Vad som även lyftes fram av en informant var att samarbetet minskat med åren, vilket enligt hans uppfattning kunde noteras redan 2010.

Det lyfts fram att samarbetet fungerar naturligt mellan polisen och gränsbevakningen och att man är villiga och öppna för samarbete. Det lyfts även fram att det har varit lärorikt att samarbeta med motsvarande myndighet och man kan diskutera och byta tankar. Detta uttalande i sin tur bestyrkte teorin om att samverka och samarbete ger lärdom. Den ena av informanterna lyfte fram att myndigheterna kompletterar varandra, den ena med befogenheter och den andra med utrustning och att samarbetet därav fungerar väldigt bra.

Befogenheter, uniformsklädda tjänstemän och resursbrist nämns som orsaker till varför myndigheterna lämpar sig för att samarbeta. En av informanterna ser den andra myndighetens tjänstemän som en tjänstebroder och berättar att man talar ”samma språk” sinsemellan vilket man kanske inte t.ex. gör med en besiktningsman som även ibland deltar i övervakning. Befogenheternas likheter kan tolkas vara en av orsakerna till att man är lämpade för samarbete. Detta i sin tur bestyrkte teorin om att befogenheterna är det centrala beträffande förutsättningar att samarbeta.

Frågan om hur ofta samarbetet utförs var svår att besvara för informanterna i och med att de inte själva arbetar under varje skift. Svaren avviker även från varandra i viss mån men medeltalet mellan svaren blir ca tio gånger utförda samarbeten per år.

Frågorna i huvudgrupp 2 var planerade för att kunna besvara hur samarbetet utförs i praktiken samt vilka förslag på förbättringar som kunde framkomma för att göra samarbetet bättre i framtiden, vilket jag med min undersökning även försöker bidra till att göra.

Jag var intresserad av vem som beslutar om när man skall samarbeta, är det på manskapsnivå som beslutet görs eller är det befäl, chefer osv som gör dessa beslut om samarbeten. Detta var en svår fråga för de flesta av informanterna. Vid tolkningar av deras svar kunde man tyda

att planeringarna av *när* samarbeten skall utföras ganska långt sker nere på manskapsnivå, eller som den ena informanten uttrycker det, på "gräsrotsnivå". Det slutgiltiga beslutet kan ändå tolkas komma från en förman. En förbättring som önskades med samarbetet var att man några dagar i förtid kunde ringa till en person vid myndigheten som man tänker samarbeta med och planera en dag då man tillsammans t.ex. skulle åka ut och övervaka tung trafik, utan att göra det för invecklat.

Jag började fundera på hur det vore ifall samarbetet helt skulle ledas av förmän, från planering till verkställande på arbetsturslistan. Min hypotes om det är att samarbetet skulle bli mera regelbundet och planerat, precis som "temaövervakningar" som regelbundet utförs. Detta skulle troligen i sin tur medföra ett större krav på ett resultat av arbetet. Vad som dock skulle utebli från statistiken är hur stor nytta den enskilde polismannen eller gränsbevakaren fått ut av samarbetet. Att kunna planera och utföra ett arbete tillsammans, att ta ansvar tillsammans, att byta idéer och att ta lärdom av den andra myndigheten. En god personkemi och gruppdynamik, vilket i sin tur verkar vara det som på lång sikt bidrar till ett välutfört arbete och ett jämnt och bra resultat.

På frågan om vems redskap man använder sig av vid samarbete svarar informanterna i stora drag att man använder sig av bådars redskap. I första hand använder man sina egna redskap. Vid tolkningar av utsagorna kan man inte konstatera att det skulle finnas några problem med att använda sig av den andra myndighetens redskap ifall uppdragets art är av den karaktären att det krävs. Ett exempel var att polisen i Karleby inte har båtar, vilket leder till att man använder sig av sjöbevakningens båtar när man övervakar sjötrafik tillsammans.

PTG - lagens betydelse framkom tydligt i undersökningen på frågan om hur befogenhetsskillnaderna påverkar samarbetet. Polisen har ett bredare område för användning av befogenheter än vad gränsbevakningen har. Vid samarbeten berättar informanterna att man till stor del använder sig av polisens befogenheter eftersom polisen kan ge över befogenheter åt gränsbevakningen vid en så kallad *sampatrull*. Detta är möjligt genom PTG - lagen och Polislagen, dock så underströks även att grundbefogenheterna är väldigt lika i terräng och sjötrafikområden.

Vad som övervakas under gemensamma samarbeten var enligt informanternas uppfattningar nykterhet och olika förseelser, t.ex. bristande utrustning i sjötrafik, flytväst och brandsläckare. En av informanterna hade uppfattat att man övervakar lite olika saker när man samarbetar, t.ex. polisen kontrollerar fordon samt förarens kompetens varpå gränsbevakaren kontrollerar rätten att vara i landet.

Den sista huvudkategorin som bearbetar nyttan av att samarbete påvisar att trafikövervakningen i Österbotten effektiviseras genom att myndigheterna utövar ett sådant samarbete. Enligt en del av informanterna är orsaken att man får mera resurser för att övervaka t.ex. terrängtrafik. I vanliga fall skulle polisen övervaka detta med t.ex. en snöskoter men med hjälp av gränsbevakningen kan man vara 2 – 3 snöskotrar som övervakar detta tillsammans. Informanterna hade inte kännedom om att samarbete skulle kosta någonting i sig. Myndigheterna betalar sina egna män.

Informanternas uttalanden har fått stöd av varandras uttalanden i de flesta frågeställningar, vilket kan bestyrka trovärdigheten i deras utsaga. I de fall som de haft olika åsikter har jag som undersökare objektivt ställt utsagorna mot varandra eller framfört den avvikande utsagan skilt. Detta samarbete kan vara svårt att undersöka på många andra sätt än genom uppfattningar från de som arbetar med det. Jag är nöjd med intervjuerna och med den information som framkom vid intervjuerna.

Jag valde att inte visa intervjufrågorna åt informanterna innan intervjuerna inleddes. Jag funderade hur min egen reaktion hade varit till frågorna om jag hade varit informant och konstaterade att jag troligtvis hade börjat förbereda mig på de knepigare frågorna genom att fråga mina arbetskamrater om ett lämpligt svar på frågan. Genom att jag inte visade frågorna innan de ställdes räknade jag med att jag kommer att få ett ärligt och subjektivt svar av informanten, av dennes egen uppfattning. Vad som uteblev men som hade varit viktigt var att testa frågorna på en utomstående person. Då hade man kunnat eliminera problematiken med vissa följdfrågor.

En fråga som inte togs med i resultatet var ifall informanterna tror att det vore nyttigt för studerande att redan under utbildningsskedet till polis eller gränsbevakare stifta bekantskap med varandra, genom att hålla någon form av gemensamma övningar. (se bilaga 1, fråga 15). Trots att det gäller två skilda myndigheter kunde man i viss mån inkludera gemensamma övningar. Det vore en bra idé att stifta bekantskap med den andra myndigheten, och på så sätt främja ett framtida samarbete.

Som förslag på fortsatt forskning i ämnet kunde man ännu undersöka hur uppdragen blir utförda när myndigheter arbetar med uppgifter som i huvudsak tillhör den andra myndigheten. Man kunde jämföra skillnader i praxis gällande kundbetjäning och bemötande samt skillnader i brottspåföljden som eventuellt skulle bli aktuell.

Genom att åka iväg och intervju två polismän och två gränsbevakare har jag kunnat främja min personliga kontakt till myndigheternas manskap och jag har grundligt kunnat sätta mig

in i hur samarbetet fungerar. Jag har fått delta i rundturer vid gränsbevakningens stationer i Vallgrund och Karleby, vilket har varit intressant.

REFERENSLISTA

Bränström, A., Böhlin, B., Denneberg, L., Persson Grivas, A., Haikola, L., Johansson, S., Lindenius, C., Mattson, I., Nykvist A-C., Pålsson, T., Westling Palm, K. & Wikström, M. 2017. *Frivillig samverkan mellan myndigheter – några exempel*. Statsrådet. Hämtad 14.08.2018 från

<http://www.statskontoret.se/globalassets/publikationer/2017/om-offentlig-sektor-31-samverkan-mellan-myndigheter.pdf>

Ekblad, S (2015). Samarbete företag emellan inom byggnadsbranschen: Kartläggning av F:ma Stefan Ekblads framtida partners. Åbo, Lärdomsprov, Yrkeshögskolan Novia, utbildningsprogrammet i företagsekonomi. Hämtad 12.11.2018 från http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/86945/Ekblad_Stefan_Examensarbete.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Finlex. *Förundersökningslag*. Finlex.2011:805. Hämtad 14.05.2018, från finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110805?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=f%C3%B6runders%C3%B6kningslag#L2P1

Finlex. *Gränsbevakningslag*. Finlex.2005:578. Hämtad 14.05.2018, från <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2005/20050578?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=gr%C3%A4nsbevakningslag+>

Finlex, *Lag om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet*. Finlex.2018:108. Hämtad 16.06.2018, från <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180108>

Finlex, *Lag om föreläggande av böter och ordningsbot*. Finlex. 2010:754. Hämtad 1.11.2018, från <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20100754?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lagen%20om%20f%C3%B6rel%C3%A4ggande%20av%20b%C3%B6ter%20och%20ordningsbot>

Finlex, *Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet*. Finlex.1999:621. Hämtad 1.11.2018, från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990621>

Finlex, *Lag om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningen*. Finlex.2009:687. Hämtad 16.06.2018, från <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2009/20090687>

Finlex, *Polislag*. Finlex.2011:872. Hämtad 14.05.2018, från <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110872?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Polislag>

Finlex, *Sjölagerlag*. Finlex.1994:674. Hämtad 14.05.2018, från <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1994/19940674?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Sj%C3%B6lagerlag>

Finlex, *Sjötrafiklag*. Finlex. 1996:463. Hämtad 14.05.2018, från <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1996/19960463?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=sj%C3%B6trafiklag>

Finlex, *Terrängtrafiklag*. Finlex. 1995:1710. Hämtad 14.05.2018, från <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1995/19951710?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Terr%C3%A4ngtrafiklag>

Finlex, *Vägtrafiklag*. Finlex.1981:267. Hämtad 16.05.2018, från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1981/19810267>

Gränsbevakningsväsendet. (2018). Brottsbekämpning. Hämtad 13.08.2018, från <https://www.raja.fi/uppgifter/brottsbekampning>

Gränsbevakningsväsendet. (2018). Informationsmeddelanden. Hämtad 4.07.2018, från https://www.raja.fi/information/meddelandena/1/0/moten_mellan_kommandoren_for_vastra_finlands_sjobevakningssektion_och_samarbetspartner_om_det_forandrade_natverket_av_sjobevakningsstationer_i_bottniska_viken_75804

Gränsbevakningsväsendet. (2018). Sjöbevakningsstationer. Hämtad 12.05.2018, från <https://www.raja.fi/lsmv/sv/organisation/sjobevakningsstationer>

Gränsbevakningsväsendet. (2018). Västra Finlands sjöbevakningssektion. Hämtad 12.05.2018, från <https://www.raja.fi/lsmv/sv/organisation>

Kaufman, G. & Kaufman, A. 2010. *Psykologi i organisation och ledning*. Lund, Studentlitteratur

Kolehmainen, S. 2016. *Poliisihallitus: Tilastotietoa sisäisen turvallisuuden selontekoon*. Hämtad 12.11.2018 från <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2016-AK-99652.pdf>

Kyheröinen, J. (2018). *Kaskö sjöbevakningsstation läggs ner vid årsskiftet. Svenska Yle*. Hämtad 04.07.2018, från <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/05/15/kasko-sjobevakningsstation-laggs-ner-vid-arsskiftet>

Nyberg R. & Tidström A. 2000: *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*.

Patel R. & Davidson B., 2011: *Forskningsmetodikens grunder*. Studentlitteratur, Lund

Polisen. (2018). Polisnrättningen i Österbotten, kontaktuppgifter. Hämtad 12.05.2018, från <https://www.poliisi.fi/sv/osterbotten/kontaktuppgifter>

Polisen. (2018). Polisnrättningen i Österbotten. Hämtad 12.05.2018, från <https://www.poliisi.fi/sv/osterbotten>

Polisen. (2018). Trafiksäkerhet. Hämtad 13.08.2018, från <https://www.poliisi.fi/trafiksakerhet>

Rättsväsendet. (2018). Brottmål, böter. Hämtad 13.08.2018, från <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/sv/index/rikosasiat/seuraamukset/sakko.html>

Statsrådet. (2016). Principbeslutet om vägtrafiksäkerheten tar sikte på framtiden. Hämtad 14.08.2018, från https://valtioneuvosto.fi/sv/artikeln/-/asset_publisher/periaatepaatos-tieliikenteen-turvallisuudesta-katsoo-tulevaan

Vetenskapsrådet.(2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisksamhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet. Läst 12.09.2018 från <http://libris.kb.se/bib/8636354>

BILAGA 1

Intervjufrågorna som ställdes åt informanterna

1. Hur upplever du polisens och gränsbevakningens samarbete gällande trafikövervakning i Österbotten?
2. Hur upplever du att samarbetet fungerar i praktiken, när det utförs?
3. Vem beslutar om när samarbetet skall utföras?
4. Vems redskap används när man är ute och övervakar trafik tillsammans?
5. Vem är det som bestämmer hur ni skall göra ett visst uppdrag när ni är ute och samarbetar, polisen eller gränsbevakningen?
6. Hur upplever du att skillnaderna i befogenheterna mellan myndigheterna påverkar samarbetet vid trafikövervakning?
7. Blir trafikövervakningen i Österbotten enligt dig effektivare genom att man samarbetar mellan polisen och gränsbevakningen?
8. Bokförs antalet gånger man utövar trafikövervakning tillsammans någonstans?
9. Kan man förenkla samarbetet på något sätt?
10. Varför är polisen och gränsbevakningen enligt dig lämpade/inte lämpade för samarbete inom trafikövervakning?
11. Kostar samarbetet någonting?
12. Vad övervakas i huvudsak när ni övervakar trafik tillsammans?
13. Nämn dina personliga förslag på förbättringar med samarbetet.
14. Hur ofta är ni (polisen och gränsbevakningen) ute och samarbetar?
15. Tror du att det vore nyttigt för studerande inom polisen och gränsbevakningen att redan under utbildningen stifta bekantskap med varandra, t.ex. genom gemensamma övningar?
16. Vem dokumenterar efter ett gemensamt utfört samarbete?
17. Vad tycker du om PTG-samarbetet? (Samarbetet mellan Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet)
18. Vilka brottsrubriceringar blir aktuella när man övervakar trafik tillsammans?
19. Har du någonting du vill tillägga?